

Nieuw Nederlands

Lesbrief Spreken en gesprekken

Onderdeel: **Stijlmiddelen**

Voor: **VWO 5 + 6**

Duur: **50 minuten**

Overtuigtip: gebruik stijlmiddelen

Om iemand te overtuigen van je standpunt, moet je niet alleen de inhoud van je argumenten kiezen, maar ook je stijl. Door handig gebruik te maken van stijlmiddelen kun je dezelfde inhoud krachtiger en duidelijker verwoorden. In deze lestip bekijken we een beroemd geworden speech van Barack Obama waarin hij stijlmiddelen inzet. Zo leren leerlingen om deze spreektechnieken te herkennen en wie weet ooit zelf te gebruiken.

Inleiding

In 2008 schreef Barack Obama geschiedenis toen hij een belangrijke voorverkiezing in Iowa won. Op dat moment werd duidelijk dat Obama weleens de nieuwe president van Amerika zou kunnen worden. Hij trakteerde zijn publiek op zijn 'Yes We Can'-speech en [deze beelden](#) gingen de hele wereld over.

[Klik hier](#) voor een transcriptie van de speech.

Vijf stijlmiddelen

Wanneer je de speech voor de eerste keer hoort, merk je dat Obama een bepaald ritme in zijn zinnen legt. Er zit iets poëtisch in waardoor bepaalde woorden extra nadruk krijgen. Dat doet Obama door het gebruik van de volgende stijlmiddelen:

- **Anafoor:** het starten van meerdere zinnen met dezelfde woorden. Bijvoorbeeld: 'I have a dream' in de beroemde speech van Martin Luther King uit 1963.
- **Drieslag:** een opsomming van drie elementen. Bijvoorbeeld: 'bloed, zweet en tranen' of 'ik kwam, ik zag, ik overwon'.
- **Antithese:** het combineren van tegengestelde zaken zodat ze meer opvallen. Bijvoorbeeld: 'grote bek, klein hartje'.
- **Climax:** het stapsgewijs toewerken naar steeds groter. Bijvoorbeeld: 'Dit vernietigt niet alleen dit dorp, niet alleen Friesland, maar heel Nederland'.
- **Enumeratie:** het achter elkaar zetten van een aantal feiten, voorbeelden of argumenten. Bijvoorbeeld: 'Ik zag opa's, oma's, ooms, tantes, nichtjes en neefjes allemaal bij elkaar.'

Voorbeelden in Obama's speech

Obama gebruikt deze stijlmiddelen in zijn speech als volgt:

- **Anafoor:** they said (3x), you have done (3x)
- **Drieslag:** the bitterness and pettiness and anger
- **Antithese:** (1) division, addition, coalition (2) democrats, republicans, independents (3) red states, blue states (4) hope, fear (5) unity, division
- **Climax:** on this January night, in five days, in this new year
- **Enumeratie:** around schools and churches, in small towns and in big cities

Opbouw van de les

- Laat uw leerlingen de speech van Obama bekijken t/m minuut 3.40 uur en vraag hen goed naar zijn woorden te luisteren. Vraag hen wat opvalt in de keuze van zijn woorden en bespreek dat.
- **Leg nu pas (!) uit wat het doel van de les is.** Leg de leerlingen uit dat Obama vijf stijlmiddelen gebruikt, waarom hij doet en welke dat zijn. Geef nog niet aan hoe Obama die stijlmiddelen precies in zijn speech heeft verwerkt.
- Laat de leerlingen de speech opnieuw bekijken en laat hen zelf de koppeling maken tussen de video en de stijlmiddelen. Bespreek met de klas hoe Obama deze stijlmiddelen toepast.

 Kijk voor meer oefeningen voor spreken en gesprekken op www.schooldebatteren.nl